MIELIPIDE

Kolmen suomalaisen metsäjätin ja metsistä vastuuta kantavien pitäisi nyt yhdessä miettiä, millä tavoin saadaan markkinoille edes puolet kasvavista puista. **PENTTI JORMANAINEN MIELIPIDEKIRJOITUKSESSAAN**

LUKIJALTA

Eläinaktivismi, herrasmiehiä ja sosiaalista omaatuntoa?

Olen harjoittanut sikataloutta lähes kolmekymmentä vuotta. Alusta saakka keskeisenä toimintaajatuksena on ollut sikojen hyvinvoinnista huolehtiminen, kasvatusolosuhteet, ruokinta sekä päivittäinen terveydenhuolto. Syksyllä 2009 öiseen aikaan aktivistit tekivät oikeudettoman vierailun sikalalleni, joka nykyajan mittapuun mukaan on pieni perheviljelmätyyppinen lihasikala.

Joulukuun alussa 2009 kuvaa ja filmimateriaalia ilmestyi Oikeutta eläimille -yhdistyksen nettisivuille nimelläni ja kotini gps-koordinaateilla varustettuna. Tämän lisäksi sivuilla väitettiin ilman kuvaa tai muutakaan dokumenttia, että sikalassani olisi ollut terveiden sikojen joukossa halvaantuneita sikoja. Tietäen ettei edellä mainittu asia ole totta, kiistin sen. Tämän jälkeen Oikeutta eläimille -yhdistys poisti ”halvaantuneet” tekstin, mutta ilmoitti keskustelleensa kuvaajien kanssa ja nämä olivat varmoja, ”että jonkin muun sairauden takia siat olivat liikuntakyvyttömiä”.

Julkisista pyynnöistäni huolimatta ei minulle tai käräjäoikeudelle toimitettu mitään todistusaineistoa liikuntakyvyttömistä sioistani. Ellei sellaiseksi lueta tyytyväisen näköisenä kuvissa istuvaa sikaa.

Käräjäoikeudessa aktivistit eivät olleet enää ollenkaan avoimia. Yksikään heistä ei kertomansa mukaan ollut vieraillut juuri minun sikalassani. Myöskään Karry Hedberg ei nimissään olevaa domainia ollut käyttänyt. Hän oli omien sanojensa mukaan luovuttanut sen jollekin tutulleen. Oliko tuo luovutus tapahtunut grillijonossa tai muualla, siitä ei keskusteltu.

Salon käräjäoikeus toteaa päätöksessään (15.11.2011) seuraavaa: ”Esitetyn selvityksen perusteella on uskottavana pidettävä, ettei kellään vastaajista (aktivisteista) ole erityisiä keskivertoihmisen tietoja parempia tietoja tai kokemusta sikatalouteen liittyvistä seikoista. Vaikka esimerkiksi halvaantumista koskevat maininnat kuvateksteissä voivat edellä lausutun mukaisesti olla tosiasiallisesti paikkansa pitämättömiä, ovat vastaajat ilmeisesti saattaneet myös erehtyä tuollaisten seikkojen suhteen.”

Edellä mainitun perusteella onkin helppo todeta, että ammattitaidon puuttuessa kuvaajat erehtyivät luulemaan tyytyväisenä istuvaa sikaani liikuntakyvyttömäksi. Uskottavuusongelman vuoksi aktivistit eivät voi myöntää virhettä tapahtuneeksi. ”Herrasmiehinä ja vahvan sosiaalisen omantunnon” omaavina he antavatkin syyttömän sikafarmarin roikkua löysässä hirressä vuosia ja kenties koko lopun elämän.

Aktivistit penäsivät anteeksipyyntöä Pekka Haavistolta, joka Huittisissa suoraselkäisesti tuomitsi tällaisen rikollisen toiminnan. Kysynkin nyt, kenen kuuluu pyytää anteeksi ja keneltä?

Jorma Tuominen
sianlihantuottaja
Huittinen

MARKKU VUORIKARI

Sikaloiden salakuvaajat ovat tehneet sikojen terveydentilasta paikkaansapitämättömiä johtopäätöksia, Jorma Tuominen kirjoittaa.

Sähköyhtiöt ja metsänomistajat yhteistyöhön

Itsekin maalla osittain asuvana olen pohtinut kyseistä yhtälöä ja mieleen tuli yksi aika helpostikin toteutettava ratkaisu, taloudellisestikin edullinen, halvempi maakaapelia. Myrskyjen ja tykkylumen haitat minimoitaisiin.

Sähkölinjojen vieressä on monesti vanhaa metsää tai muuten päätehakkuuta odottavaa.

Voisiko tällaisissa tapauksissa sopia metsänomistajien kanssa joko suoraan tai metsänhoitoyhdistysten avulla, että linjan vieressä tehtäisiin päätehakkuu, jonka metsänomistajat itse sopisivat puunostajan kanssa haluamaansa hintaan ja sähköyhtiö kustantaisi uudet taimet suoja-alueelle.

Korjuusta saisi paremman hinnan ennen myrskyä kuin sen jälkeen ja korjuukin olisi helpompaa. Suojakaistan leveyttä ei tarvitsisi lisätä nykyisestä linjauksesta kuin noin 40 metriä molemmille puolille. Ennen kun uudet suojakaistalle istutetut puut yltävät johdoille aikaa kuluu 25–30 vuotta maastosta riippuen, ja jos metsää hoidetaan oikein, kasvavat uudet puut vankemmiksi kestämään luonnonilmiöitä.

Toinenedullinen ja toteutettavissa oleva ratkaisu olisi, että linjan vieressä suojakaistan (40 metriä) leveydeltä metsä harvennettaisiin ja poistettaisiin lahot ja riukuuntuneet puut. Tämä koskisi kasvuvaiheessa olevaa.

Linjat voitaisiin tarkastaa helikopterilla, tai sähköyhtiön linjoilla työtä tekevät henkilöt voisivat oman työnsä ohessa kirjata ongelmapaikat. Metsurit jopa tehdä harvennuksia sopimuksesta.

Sähköyhtiöillekin tulisi halvemmaksi hoitaa asiat metsänomistajiin päin sopimalla ja osallistumalla kustannuksiin vaikka uusien taimien hinnalla suoja-alueelle kuin korjaamalla myrskyn aiheuttamia vikoja ja maksamalla korvauksia asiakkaille. Kaikkihan me toivoisimme voivamme nauttia toimivasta sähkönjakelusta vuodenajasta ja säästä riippumatta.

Pirjo Sorsa
Joensuu

Tekoja tarvitaan

Jari Leppä. Nyt tarvitaan tekoja, eikä puheita. Olet virassasi sitä varten, että asioihin tulee korjaus.

Viimeiset navetassa

Kuntaliitokset

Kuntaliitosten varjossa elämme. Mitähän Katainen saakaan aikaan jos vielä Niinistö presidenttinä puoltaa häntä.

Siksi Sari

Kuntien pakkoliitoksissa asukkaat joutuvat pois juuriltaan.

Politiikan pelinappula

Kuntademokratialla ei ole merkitystä kun kokoomustytöt ja -pojat raivaavat lisää pelikenttää kansainvälisille finanssikapitalisteille.

Lisää valtaa rahalle

Vanha hallintokikka. Muka vuodetaan 70 kunnan kartta ja saadaan 100 kuntaa. Kansa tyytyväistä, ettei pahin toteutunut.

Jonkin sortin nahkuri

Koska?

Ministeri Koskinen. Milloin lähtee Maviin kielto laittomista salatarkastuksista?

Pöllö

Uutta energiaa

Ihmettelen, miksi meillä ei ole otettu käyttöön vauhtipyörägeneraattoreita? USA:ssa on jo koevoimaloita. Sopisi pienten tuulivoimaloiden lisävoimaksi.

Lisää tehoa

VIERASKOLUMNI

Ihana lumi

En ole talvi-ihminen – näin olen luullut. Talvet olen puskenut yrittäen olla ajattelematta viimaa ja pakkasta, jäätä ja pimeyttä. Jotenkin sitä on aina selvinnyt kevääseen.

Tämä talvi on tuntunut kuitenkin kumman lyhyeltä. Se alkoi vasta joulun tienoilla, mutta kylläpä se alkoikin rajusti. Myrskyt pimensivät kymmeniä tuhansia kotitalouksia, silmänräpäyksessä monet joutuivat palaamaan aikaan ennen sähköä. Hyvät neuvot olivat tarpeen. Olen varma, että jos pakkaset olisivat olleet kovemmat, ei kuolemiltakaan olisi vältytty.

Kummastusta herättää, että arktinen Suomi on näin huonosti varautunut poikkeukselliseen tilanteeseen. Kyseessä ei ollut todellakaan tsunami tai taifuuni, vaan pieni myrsky, jonka nimeä en enää edes muista, jos sillä nimeä olikaan.

Sähköyhtiöt korjasivat tuhoja viikkokausia yötä päivää, ja vasta korjaustöiden valmistuttua joku muisti, että onhan meillä puolustusvoimatkin ja järeää kalustoa.

Nyt totisesti oltaisiin voitu harjoitella todellisessa kriisitilanteessa. Mutta turha enää itkeä, kun maito on jo maassa. Ehkä ensi kerralla sitten.

Maallikkojärjellä myrskytuhojen välttämiseksi voitaneen tehdä ainakin kaksi asiaa: kaivaa kaapelit maahan tai sitten kaataa puut sähkölinjojen tieltä. Ensimmäinen lienee kalliimpi keino, mutta kenties se on pysyvämpi ratkaisu.

Yhden asian kriisi opettaa: kommunikointikanavana kännykkä saattaa olla susi. Parempi, jos talosta löytyy vielä lankapuhelinja ja tietysti vanha kunnon radio kaiken maailman iPadien ja iPodien selustaksi.

Oulun seudulla, jossa keskitalveni olen viettänyt, on vältytty kaaokselta ja katkoksilta. Vältetty on myös kovat pakkaset niin, että lumilinnankin tekoon Kemissä on päästy vasta hiljattain. Matkailu lienee kärsinyt jonkin verran, mutta nyt ainakin lunta on niin paljon, että siitä voi nauttia täysin siemauksin.

Olen oikein kummastellut itseäni, miten olenkaan viihtynyt lumen keskellä tänä talvena.

Olemme hiihtäneet, luistelleet ja potkutelleet pitkin Oulun ihania pyöräteitä. Ne on ainakin vielä jätetty hiekoittamatta, joten pulkkaa ja rattikelkkaa on voinut vetää pitkiä matkoja. Olen huhkinut lumitöissä päivittäin ja päivitellyt siinä hiljakseni kuntosaleilla hikoilevia. Menisivät hiihtämään tai lumitöihin avuksi naapuriin!

Puhtaan lumen katseleminen, sen työntäminen ja siinä kahlaaminen on kuin meressä liikkuisi. Lumi saa mielikuvituksen liikkeelle ja odotan hetkeä, jolloin teemme ensimmäisen lumiveistoksemme pihamaalle. Lumi hehkuu välillä sinisenä ja siinä on paljon timantteja. Lumi tuoksuukin hyvälle – ja maistuu.

Vaikka talvi on ollut mielyttävä, jopa ihana, huikaistun aina tammikuussa itätaivaalla kajastavasta kirkkaasta syvästä sinestä, niin tänäkin vuonna. Kevään enkelkuoro harjoittelee kaukana hiljaista sinistä sinfoniaansa.

Hiirenkorviin on kuitenkin vielä matkaa – talitintin titityyhyn hieman vähemmän. Hyvää alkanutta vuotta!

SATU HAAPANEN
on kansanedustaja (vihr.).

satu.haapanen@eduskunta.fi

Hyvinvointituki uudistuu

Suomalaisella lihakarjankasvattajalla on ollut mahdollisuus hakea eläinten hyvinvointitukea nyt neljänä vuotena. Eläinten hyvinvointi pitää turvata ilman tukeakin, eikä tuen hakematta jättäminen tarkoita automaattisesti sitä, että eläinten olot olisivat huonosti.

Mielestäni tukitason korotus on kuitenkin oikeansuuntainen ratkaisu. Karjankasvattajan etu on, että elinkeino näkyy puhtaina eläiminä, hyvinvoivina vasikoina, ympärivuotisena ulkoiluna, väljinä kasvatusolosuhteina.

Uskon viljelijän kokevan oikeudenmukaisena sen, että hyvinvointitukea voi saada sitä enemmän mitä enemmän eläinten olosuhteita kehittää. Viljelijöiden näkemyksiä tukijärjestelmän uudistamisessa on kuitenkin kuultava.

Hyvinvointituen ehtoja ja tukitasoa muokataan jo kolmatta kertaa. Kertooko se siitä, että tukimuoto on luotu ilman, että olisi mietitty sen soveltamista käytännössä?

Nyt tuen ehtoihin ja tukitasoihin on tulossa muutoksia. Viljelijä voi tehdä uuden sitoumuksen eläinten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Korvaukset mahdollisesta tehdystä työstä kasvavat myös merkittävästi.

Aiemmin sitoumuksen tehneet voivat valita jatkavatko vanhoilla ehdoilla vai sitoutuvatko jo tänä keväänä uusiin ja laajempiin toimenpiteisiin. Tukikaton poistuminen ja uuden viisivuotisen sitoumuksen tekemisen mahdollisuus kesken vanhan sitoumuskauden ovat kohtia, joissa Pihvikarjaliiton vaatimuksia on kuultu.

Hyvinvointituki ja sen kehittäminen on nähtävä positiivisena asiana suomalaiselle lihakarjankasvatukselle. Tiedän emolehmätilojen ja pihvikarjankasvattajien tuntevan jo nyt pientä ylpeyttä siitä, että harjoittamassamme tuotantomuodossa eläimet voivat hyvin ja tuotannollamme on kuluttajien arvostus ja luottamus.

Eläinten olosuhteissa on riittää varmasti edelleen parannettavaa. Sama koskee uudistetunkin hyvinvointituen ehtoja ja koukeroita. Toivottavaa on, että tuki soveltuu mahdollisimman monelle tilalle.

Antti Veräväinen
puheenjohtaja
Pihvikarjankasvattajien liitto ry

Jätekasapolitiikka ei ole kestävää kehitystä

Asia on yksi maailman väkirikkaimmista alueista. Otsonikerros ohenee ja Himalajan huiput sulavat jolloin se on myös yksi ensimmäisistä alueista mistä juoma- ja kasteluvesi sekä ruoka tulevat loppumaan. Tilanne on vaarallinen ja tulee aiheuttamaan paljon ihmisuhreja vaativia sodankäyntejä ennemmin tai myöhemmin. Napajäätiköiden sulaminen, maanjäristykset, tsunamit, huipputulvat, maanvyöryt ja muutkin luonnonilmiöt lisääntyvät ja jatkavat voimistumistaan jolloin ihmisiä kuolee yhä enemmän ja enemmän luonnon omien puolustustoimien seurauksena.

Kaikki tämä muutos on ihmisen itsensä aikaansaamaa tuotosta.

Teollisuuspäästöt ja ruuan laitto pörssikeinottelijoiden käsiin ovatkin aivan oma lukunsa ja oman kirjoituksen arvoinen juttu. Nälänhätää ei maailmassa olisikaan, jos kaikki pois heitetty ruoka saataisiin jaettua tasan nälkää näkevien kesken.

Kestävän kehityksen puhuminen tuntuu olevan jo muoti-ilmiö mutta monikohan meistä tietää, mitä tämä sanapari todellisuudessa edes tarkoittaa? Kuka siitä mitään edes välittää niin kauan, kun itsellä riittää uutta turhaa mitään kestämätöntä tavaraa nenänsä edessä.

Nykyajan digitekniikka on yksi parhaista esimerkeistä tätä vastaan. Jäteasemat pursuavat puolen vuoden ikäisiä ehjiä printtereitä sekä televisioita ja jätekasa vain jatkaa kasvamistaan. Kaikki nykyajan tuotteet ovat jo tehtailla suunniteltu kestämään vain takuuajan, eikä niitä sen jälkeen kannata korjata vaan mieluummin ostetaankin uusi laite. Tämä on kauppiaiden nykyinen tapa tehdä bisnestä.

Onko tämä uusien tavaroiden jätekasapolitiikka sitä kestävää kehitystä? Kumpi voittaa, maapallo vai ihminen?

Esa Puuskari
Kouvola

Metsäteollisuuden puunkäyttö vähenee

Maanantain 9.1. Maaseudun Tulevaisuudessa oli hätkähdyttävä uutinen metsäteollisuuden vähentyneestä puunkäytöstä.

Tai ei sittenkään, tätä uutista osattiin jo odottaa, vain päivä ja kuukausi ei ennakkoon ollut tiedossa.

Vuositasolla yli 10 miljoonan kuution vähennys teollisuuden puunkäytössä on samaa luokkaa kuin teollisuuden puuntuonti vuodessa. Ja tämä on todella suuri määrä puuta tilanteessa, jossa kotimaan omat hakkuut on vain puolet metsien kasvusta.

Näin markkinatalous jyllää myös metsässä sananmukaisesti kaasu pohjassa. Markkinatalous tai hienommin sanottuna markkina ei tunne metsien hoitotarpeita, se ei välitä siitä, miltä metsät tulevaisuudessa näyttävät.

Näin markkina on vähitellen vaipunut hyvän rengin asemaan, mutta metsiään hoitavaksi isännäksi siitä ei enää ole.

Katselin viime kesänä 6 000 kilometrin matkalla Uralin takaisessa Siperiassa Venäjän metsien nykytilaa, siellä ei metsien hoitotaso kovin häävilt näyttänyt.

Jos Suomen teollisuus niin haluaa, pillisuorasta koivukuitupuusta ei tule puutetta vähään aikaan, kun tulliasiat on saatu päivättyä ajan tasalle.

Jos puun tuonti säilyy nykyisellä tasollaan samaan aikaan, kun suomalaisia tehtaita suljetaan, tästä ei hyvä seuraa, ei ainakaan metsien hoitoa ajatellen, eikä työpaikoille hakkuissa ja kuljetuksissa, jotka jäävät venäläisten ja balttien iloksi.

Kaikki elkeet viittaavat nyt siihen, että kolmen suomalaisen metsäjätin ja suomalaismetsistä vastuuta kantavien pitäisi nyt yhdessä miettiä, vaikka Metsä-Korpilammin hengessä siitä, millä tavoin saadaan markkinoille edes puolet kasvavista puista.

Nyt ei ihmettely ja pähkäily enää riitä tilanteessa, jossa tehtaita suljetaan ja sähköinen media syö paperin kulutusta kasvavalla vauhdilla.

Pentti Jormanainen
Mikkeli

Lukijalta-osasto

- Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.
- Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki.
- Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717.

Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”.

- Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi*

HUIDUNPERÄ

Mahdoton kuntauudistus

Kesken presidentinvaalitaiston on meillä nyt koettu pitkälliset sähkökatkokset seuraamuksineen, taloudellisine menetyksineen. Seurattuamme ulkopuolisina näihin asti kapinoivan ilmaston armoilla elävien maailman muiden asukkaiden kärsimyksiä olemme itsekin joutuneet samankaltaisuutta lähentelevään tilaan.

Ohi ja ylitse näiden uutisten ja presidentinvaalitaistelun on julkisuuskohun aiheuttanut meillä hallituksen suunnittelema kuntauudistus. Syyskuussa se nousi muun muassa Turun Sanomien ansiosta suursensaatioksi.

Syyskuussa poliittisen elämämme käynnistyessä suven hiljaisuuden jälkeen kokoomuksen naisministeri käynnisti hallituksen sisäpiirissä käsitellyn kuntauudistuksen komeaan lähtöön julkisuudessa. Kuntaministeri Henna Virkkunen nousi barrikadille ja julkisti suunnitellun suurmuutoksen.

Turun Sanomat esitteli Virkkusen haluavan uuden kuntajärjestelmän aloittavan toimintansa vuonna 2015. Kuntien määrä esitettiin supistettavaksi nykyisestä runsaasta kolmestasadasta seitsemäänkymmeneen.

Saatiin tietää, että uudistuksen pohjaksi toteutetaan maassa erityiset, menestyvät työssäkäyntialueet ja että vastahakoiset kunnat pakotetaan liitoksiin.

Maan valtalehti ja ruotsinkielistemme Hbl ottivat myös kantaa näihin hankkeisiin. Hallituksen toimet todettiin erityisen koviksi. Maamme kunnat taas enemmän kuin hämmästyivät saamaansa kohtelua.

Uudistus tähtäsi siis superkuntiin. Hallituksen työryhmän suunnitelman arvioitiin valmistuvan jo syksyn aikana, lopulliset päätökset taas tehtäisiin asiasta vuonna 2014.

Nyt on Suomen Kuvalehti puuttunut asiaan. Se on voinut esitellä kuntien suoranaiset tappolistat. Poliittisen oppositiomme tivaama ja odottama, hallituksen työstämä uusi kuntakarttasuunnitelma on nyt komeasti nähtävissä lehden sivuilla. Keskustan puoluesihteeri totesi sen nähtyään, että Suomen kuntapalveluita ei pystytä pelastamaan pääkaupungin kabinettien karttaharjoituksilla eikä isojen hallituspuolueiden johdon riittämättömin tiedoin ja ymmärryksin, kun kyseessä on kunnallisasioiden arki ja todellisuus.

Kehitys alkoi 80- ja 90-luvuilla, kun valtio ryhtyi vetäytymään sodanjälkeisestä vastuustaan ja luopui kehittämästä maamme pieniä ja keskisuuria keskuksia.

Nyt on todettu, että vallalla oleva kehitys alkoi meillä 80- ja 90-luvuilla, kun valtio ryhtyi vetäytymään sodanjälkeisestä vastuustaan ja luopui kehittämästä maamme pieniä ja keskisuuria keskuksia. Vuonna 2007 kirjoitti asiasta Suomen Akatemian silloinen tutkija tohtori Sami Moisio, Oulun yliopiston nykyinen aluekehityksen professori. Maakunnan valtalehdessä hän totesi, että ”valtion uudistaminen koskee oleellisesti Suomen aluerakennetta”.

Paasikiven ja Kekkosen aikaansaamat investoinnit näille seuduille olivat olleet erityisen tervetulleita. Väestö mielsi valtiojohtoisen teollisuuden aikaansaamisen valtiovallan antamaksi tueksi ja turvaksi.

Asian pani aikanaan liikkeelle Kekkosen kuuluisa kirjanen Onko maallamme malttia vaurastua. Sen seurauksena valtion elvyttävä toiminta käynnistyi maan pohjois- ja itäosissa.

Alueellinen ajattelu eli pienten ja keskisuurten keskusten tukeminen joutui sittemmin kriisiin. Asioita ryhdyttiin perustelemaan globalisaatiolla ja viittaamalla kilpailukykyyn. Niitä tuottivat Moision mukaan valtioin virkamiehet, jotka ”uudistavat valtiota viittaamalla kansainvälisiin käytäntöihin, ja mikä oleellista, niihin uskomalla”.

Kuntamme luokitellaan nyt sen mukaan, millainen rooli niillä on valtion taloudellisen kilpailukyvyn tuottajina. Etelä-Suomen metropolialue on yksi suotuisimmista vaihtoehdoista.

Moisio on todennut, että ”erityisesti maamme pienillä ja keskisuurilla paikkakunnilla ollaan nyt uudistusmyllyn jauhinkivien puristuksessa”. Kokemukset tehdyistä kuntaliitoksista viittaavatkin siihen, että palvelut karkaavat uusien suurkuntien keskuksiin ja jättävät syrjäalueet heikkenevien liikenneyhteyksien armoille.

Syyskuussa Helsingin Sanomat totesi uutisotsikossaan, että vastahakoiset kunnat aiotaan pakottaa liitoksiin. Turun Sanomat totesi pääkirjoituksessaan: ”Nyt nämä kunnat ovat ryhtyneet kapinointiin.” Näillä riveillä taas todettiin, että hallituksen suuresta kuntauudistuksesta ”taitaa nousta meillä melkoinen kiista”.

Nyt Suomen Kuvalehti on jatkanut aiheesta suurin otsikoin ja kartoin kolmella aukeamalla ja paljastamalla, että salainen kuntakartta jättäisi maahan vain viidesosan nykykunnista.

Presidentinvaalien jälkeen, oli niiden tulos mikä tahansa, meillä käydään ilmeisesti taisto kuntauudistuksen sisällöstä ja päämääristä. Se tapahtunee etenkin maamme kuntalaiset huomioon ottamalla.

Presidenttiehdokkaillakin on kantansa suuressa asiassa kuten kansalaisilla yleensä. On niitä, jotka ovat kuntaministerimme kannalla ja niitä, jotka tätä kantaansa vahvasti vastustavat.

HEIKINTYTÄR